

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Quid sit obseruantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Super Quaestio. con-
stituta secunda. ar.
culum secundum.

stitia vero legalis se extendit ad
actus omnium virtutum, vt su-
pra dictum est. *

ARTICVLVS II.

Vtrum ad obseruantiam pertineat ex-
hibere cultum & honorē his, qui
sunt in dignitate constituti.

AD SECVNDVM sic procedi-
tur. Vt, qd ad obseruantiam
non pertineat exhibere cultum,
& honorē his, qui sunt in digni-
tate constituti. Quia ut Aug. di-
cit in 10. de ciui. Dei, colere di-
citur illas personas, quas i quo-
dā honore habemus: & sic idem
esse vī cultus, & honor. inconue-
nienter ergo determinatur, qd
obseruatia exhibet in dignitate
constitutis cultū, & honorem.

¶ 2 Præ. Ad institūā pertinet red-
dere debitum, vnde & ad obser-
uantia, quæ ponitur iustitia pars
prinē: sed cultū, & honorē non
debemus oīb. in dignitate cōsti-
tutis, sed solū his, qui super nos
plationē hēnt. ergo inconueni-
enter determinatur, qd eis obserua-
tia exhibet cultum, & honorē.

¶ 3 Præ. Superiorib. nō in di-
gnitate constitutis non solū de-
bemus honorē, sed et timorem,
& aliquā munerū largitionē, sū illud ad Rom. 13.
Reddite oībus debita, cui tributum, tributum: cui
vestigal, vestigal: cui timorem, timorem: cui hono-
rem, honorem. Debemus et eis reuerentiā, & subie-
ctionē, sū illud Heb. 13. Obedite præpositis vestris,
& subiacete eis. non ergo cōuenienter determinat-
ur, qd obseruantia exhibet cultum, & honorem.

SED CONTRA est, quod Tullius * dicit, qd obser-
uantia est, per quam homines aliqua dignitate an-
tecedentes, quodam cultū, & honore dignantur.

RESPON. Dicendū, qd ad eos qui sunt in digni-
tate constituti, pertinet gubernare subditos. Gubernare
autē est mouere aliquos in debitū finem, sicut
nauta gubernat nauem ducendo eā ad portū: om-
ne autē mouens hēt excellētiā quandā, & virtutem
supra id, qd mouetur. Vnde oportet, qd i eo qui est
in dignitate cōstitutus, primō considerēt excellen-
tia status cū quadā prāte in subditos: secūdo, ipsū
gubernationis officium. Rōne igitur excellētia de-
betur ei honor, qui est quadā recognitio excellen-
tia alicuius. Rōne autem officij gubernationis de-
betur ei cultus, qui in quodam obsequio consistit,
dum scilicet aliquis eorum obedit imperio, & vi-
cem beneficijs eorum pro suo modo rependit.

AD PRIMVM ergo dicēdū, qd in cultū nō solū in-
telligit honor, sed et quæcunque alia, q̄ p̄tinent ad
decentes actus, quibus homo ad alium ordinatur.

AD SECVNDVM dicēdū, qd sicut supra dictū est, *
duplex est debitū. Vnū quidē legale, ad qd reddē-
dum homo lege cōpellitur: & sic dēt homo hono-
rē, & cultū his, qui sunt in dignitate constituti, pla-
tionem super ipsū habentes. Aliud autē est dēbitū
morale, qd ex quadā honestate debetur: & hoc mo-
do debemus cultum, & honorē his, qui sunt in di-
gnitate constituti, etiam si non simus eis subiecti.

AD TERTIVM dicendū, qd excedere
sunt in dignitate constituti, debent
sublimioris gradus: timor autē
habent ad coercendum. Officijs
nis ipsorum debetur obedientia, per
mouentur ad imperium prædicentem
quæ sunt quadam stipendia laborum.

ARTICVLVS III.

Vtrum obseruantia sit potior virtus

AD TERTIVM sic proceditur. Vt
sit potior virtus, q̄ pietas. Præ-
tius per obseruantiam exhibetur, cō-
trē, q̄ pietate colitur, sicut uniuersalis
ad particularem: nam familia quæ
pars ciuitatis q̄ gubernatur a principis
virtus potior est, & magis ei im-
ergo obseruantia est potior virtus.
¶ 2 Præ. Illi qui sunt in dignitate
gerant boni cōis: consanguine autē
bonum priuatū, quod est pp bonum
nendum, unde laudabiliter aliqui pro-
riculis mortis seipso exponunt. ergo
per quam exhibetur cultus his, qui
te constitutus est potior virtus quam
habet cultum personis sanguine in-
¶ 3 Præ. Honor, & reuerentia
virtuosus post Deū: sed virtuosus
& reuerentia per obseruantia virtuosus
est. * ergo obseruantia est præcipua
SED CONTRA est, qd præcepta legis
bus uirtutum: immediate autem pro-
gionis, quæ pertinent ad primam
tur præceptum de honoratione: p̄-
p̄tinet ad pietatem. ergo pietas
tur religionem ordine dignitatis.

RESPON. Dicendum, qd personam in
stitus, pot aliquid exhiberi dupli-
do, in ordine ad bonum cōe, puta
feruit in administratione respōdē
tinet ad obseruatiam, sed ad pietatem
exhibet non solum patri, sed etiam
modo, exhibetur aliquid personis
stitus pertinens specialiter ad pietatem
vilitatem, & gloriam, & hoc per
obseruantiam secundum quod a pietate
tur. Et ideo comparatio obseruantie
cesse est, qd attendatur secundum
dines diuersarum personarum ad
vtraque virtus. Manifestum est autē
parentum, & eorum qui sunt nobis
iuncti, substantialius nobis cōueni-
personæ quæ sunt in dignitate
ad substantiam pertinet generatio, ad
ius principium est pater, quia
tio, cuius principium sunt illi, qui
stituuntur. Et secundum hoc pater
præminet, in quantum cultum
magis coniunctis. quibus magis
AD PRIMVM ergo dicēdū, qd
paratur ad patrem, sicut uniuersalis
cularem, quātum ad hoc, qd pater
non autem quātum ad hoc, qd pater
generationis. Sic enim cōparatur
tutus diuina, quæ est omnium pater
AD SECVNDVM dicēdū, qd
in dignitate cōstitutis ordinatur ad pietatem

Lib. 10. c. 1.
in medio to
mo. 5.

Lib. 2. de in-
ueniōne in
fol. 4. ante
ap. 1371.

Q. 80. per to-
tū.